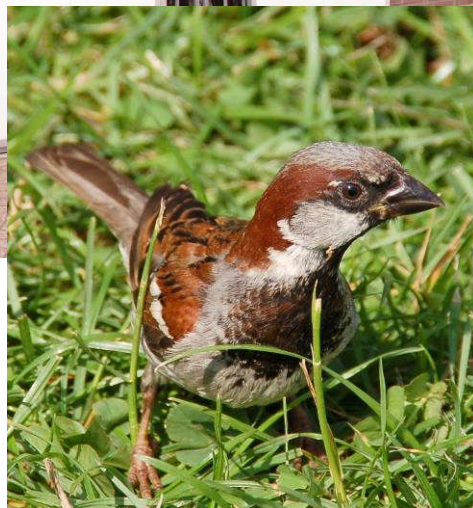

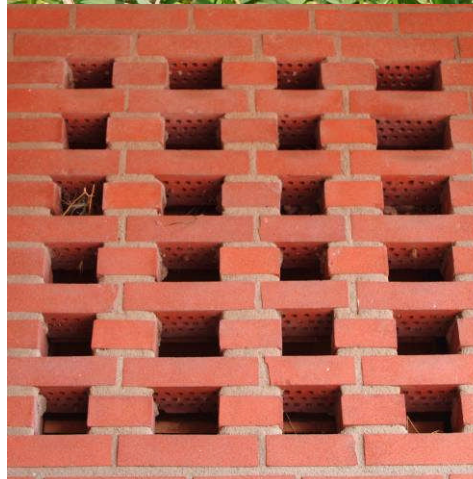

LOO PLAN
voor bos, natuur en landschap

QUICKSCAN FLORA- EN FAUNAWET 2011

***Nederwoudseweg 11 te
Lunteren***

COLOFON

OPDRACHT

Het uitvoeren van een quickscan in het kader van de Flora- en faunawet aan de Nederwoudseweg 11 te Lunteren

---

OPDRACHTGEVER

Kreeft Consultancy
Van Broekhuysenstraat 23
6721 TC Bennekom

OPDRACHTNEMER

LOO PLAN, voor bos, natuur en landschap
Diepesteeg 4
6994 CD De Steeg
tel.: 026 – 351 41 74
fax: 026 – 443 10 48
info@looplan.nl
www.looplan.nl

Uw kenmerk : e-mail d.d. 21 oktober 2011

Ons kenmerk : 2011-643-03343
Datum : 16 december 2011

Contactpersoon : de heer R. Kreeft

Contactpersoon : Marko Sinke
Medewerking van : Arthur Hoffmann
Vormgeving : Marianne Mooij

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	WERKWIJZE	4
3	ONDERZOEKSRISULTATEN	5
3.1	ALGEMENE ECOLOGISCHE BESCHRIJVING VAN HET ONDERZOEKSGBIED	5
3.2	BESCHERMDE SOORTEN	6
3.3	MOGELIJKE EFFECTEN EN EFFECTBEOORDELING	7
4	CONCLUSIE	9
4.1	GEBIEDSBESCHERMING	9
4.2	BESCHERMDE SOORTEN	9
	LITERATUURLIJST	

BIJLAGEN

1	WETTELIJK KADER
2	VERBODSBEPALINGEN VAN DE FLORA- EN FAUNAWET
3	VEEL GEBRUIKTE DEFINITIES FLORA- EN FAUNAWET

1 Inleiding

Kreeft Consultancy begeleidt de plannen voor een reconstructie van een agrarisch bedrijf. De agrarische activiteiten van het bedrijf zullen gestopt worden en de bestemming zal veranderen in 'bedrijf'. Voor deze functieverandering is het nodig het bestemmingsplan van de gemeente Ede te wijzigen. Eén van de aspecten die in deze procedure onderzocht moeten worden is de aanwezigheid van beschermde planten en diersoorten. Om het bestemmingsplan te kunnen wijzigen moet aannemelijk gemaakt worden dat de wetgeving met betrekking tot beschermde natuur de uitvoering van het gewijzigde bestemmingsplan niet in de weg staat.

Met de inwerkingtreding van de Flora- en faunawet in 2002 is men verplicht om voor dergelijke ingrepen de gevolgen voor de eventueel aanwezige beschermde flora en fauna inzichtelijk te maken. In enkele gevallen kan het project geen doorgang vinden zonder een ontheffing van de Flora- en faunawet.

In eerste instantie wordt om de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan te beoordelen een quickscan uitgevoerd. Tijdens dit onderzoek wordt door middel van één veldbezoek door een ecoloog de kans op aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten onderzocht. Dit gebeurt op basis van de terreingesteldheid, een brede ecologische kennis en bekende gegevens over het voorkomen van beschermde soorten.

Wanneer er geen beschermde soorten aanwezig zijn (of verwacht worden) kan het project zonder aanvullende ontheffingen doorgang vinden. Als het op basis van de quickscan aannemelijk is dat er beschermde soorten voorkomen én dat de voorgenomen plannen deze zouden kunnen beïnvloeden, wordt voor deze soortgroepen nader onderzoek aanbevolen. Bij een nader onderzoek is men veelal strikt gebonden aan een bepaalde periode van het jaar waarin het onderzoek moet worden uitgevoerd.

Bescherming van gebieden valt onder de Natuurbeschermingswet 1998. De locatie ligt op ruime afstand van beschermde gebieden. Binnen een straal van 3 kilometer zijn geen beschermde gebieden aanwezig. Gezien de geplande werkzaamheden, die slechts een lokale uitstraling hebben, wordt een effect op de instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden uitgesloten. Er hoeft geen oriënterend onderzoek plaats te vinden in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998.

Het plangebied ligt niet in de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Er is voor de realisatie van de plannen geen toetsing aan de regelgeving omtrent de EHS nodig.

2 Werkwijze

Voorafgaand aan de quickscan zijn verschillende openbare bronnen geraadpleegd over de aanwezigheid en verspreiding van beschermde soorten. Met deze bureaustudie is een indicatie verkregen van de bijzondere planten en dieren in de omgeving.

Op 4 november 2011 is het veldbezoek uitgevoerd door drs. A.H. Hoffmann van Loo Plan. Arthur Hoffmann heeft zich gespecialiseerd in de Nederlandse flora en fauna en de natuurwetgeving. Hij verricht quickscans en natuurtoetsen. Daarnaast heeft hij ruime ervaring met het aanvragen en begeleiden van ontheffingen in het kader van de Flora- en faunawet. Op aanwijzingen van de gemeente is bij het onderzoek extra gelet op de mogelijke aanwezigheid van steenuil, huismus, vleermuizen en steenmarter.

Het terrein is onderzocht op de aanwezigheid van en de geschiktheid voor beschermde plant- en diersoorten. Tevens is een algemene inschatting gemaakt of de aangrenzende terreinen geschikt zijn als leefgebied voor beschermde soorten. Immers, bepaalde werkzaamheden kunnen uitstralingseffecten hebben op aanliggende terreinen. Bovendien kunnen de dieren die in die terreinen aanwezig zijn ook de onderzoekslocatie benutten.

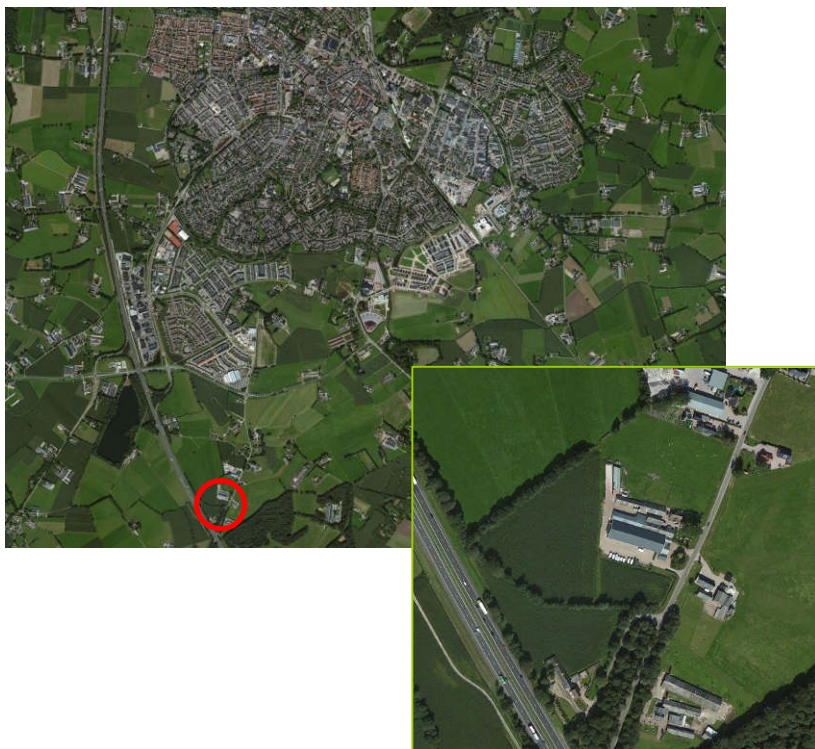
3 Onderzoeksresultaten

3.1 Algemene ecologische beschrijving van het onderzoeksgebied

De onderzoekslocatie ligt aan de Nederwoudsweg 11, tussen de dropskernen Lunteren en Barneveld. Het erf ligt hemelsbreed op enkel honderden meter ten oosten van de snelweg A30.

Het onderzoeksgebied bestaat uit een erf met daarop gelegen een aantal stallen. De stallen dienen als leefruimte voor vleeskalveren en paarden. Niet in alle stallen stonden dieren tijdens het onderzoek. De daken van de stallen bestaan uit golfplaat. In een stal is dakisolatie aangebracht, maar deze verkeerde in een slechte staat van onderhoud. De muren van de stallen bevatten een spouw. Het erf is vrijwel geheel verhard zonder groene elementen als bomen en struiken. Rondom het woonhuis is het erf ingericht als siertuin.

Rondom het erf liggen landbouwgronden, waarvan sommige percelen van elkaar gescheiden zijn door een bomenrij of houtwal.

Overzicht van de ligging van het plangebied (rode ellips).

(Bron luchtfoto: Bing Maps.)

3.2 Beschermde soorten

Hieronder wordt per soortgroep beschreven welke soorten in het onderzochte gebied zijn aangetroffen of verwacht worden. De verwachting is gebaseerd op het veldbezoek, brede ecologische interpretatie van de ecooloog en bestaande kennis over de verspreiding van beschermde soorten.

Beschermde soorten zijn in de wet ingedeeld in drie tabellen (zie ook bijlage 1). Voor soorten van de zogenoemde tabel 1 geldt een vrijstelling van de verboden bij ruimtelijke ontwikkeling. Deze soorten worden daarom niet verder behandeld. De rapportage spitst zich toe op de soorten van tabel 2 en 3 en op broedvogels.

PLANTEN

Het onderzoeksgebied bestaat met name uit gebouwen en verharding. Dit is geen geschikt leefgebied voor beschermde plantensoorten. Op basis van het veldbezoek en de bekende verspreidingsgegevens van beschermde planten is geconcludeerd dat er in het onderzoeksgebied geen beschermde plantensoorten voorkomen.

BROEDVOGELS

In en rondom het plangebied kunnen diverse soorten vogels broeden. Dit zijn algemeen voorkomende soorten die vaak broeden in de nabijheid van menselijke bewoning, bijvoorbeeld merel, houtduif, tjiftjaf en roodborst.

In de stallen kunnen huismussen broeden. Tijdens het veldbezoek is een groot aantal huismussen waargenomen. Ook zijn sporen van nestbouw aangetroffen in de muren van de stal. Door de tijd van het jaar waarin het veldbezoek heeft plaatsgevonden is niet vastgesteld om hoeveel broedparen het gaat.

Op aanwijzing van de gemeente Ede is het onderzoeksgebied beoordeeld op de geschiktheid voor de steenuil. Voor deze soort is het gebied ongeschikt. Ook zijn er geen speciaal voor de steenuil ontworpen nestkasten op het terrein aanwezig.

ZOOGDIEREN

Uit de omgeving van het plangebied is het voorkomen van beschermde soorten bekend. Er zijn waarnemingen van das, boommarter en eekhoorn bekend. Op basis van de bevindingen tijdens het veldbezoek worden ze vanwege het ontbreken van geschikt biotoop niet verwacht binnen de grenzen van het onderzochte gebied. Op aanwijzing van de gemeente Ede is extra aandacht gegeven aan het voorkomen van de steenmarter. Er zijn geen aanwijzingen (sporen) gevonden die er op wijzen dat deze soort een verblijfplaats heeft in de stallen. Wel kan het erf dienst doen als jachtgebied van de steenmarter.

VLEERMUZEN

Uit de omgeving van de onderzoekslocatie zijn waarnemingen van diverse soorten vleermuizen bekend. Het gaat om de soorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, watervleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis. Van deze soorten zijn de gewone dwergvleermuis en laatvlieger gebonden aan bebouwing.

Door de constructie van het dak van de stallen is er geen ruimte voor vaste verblijfplaatsen voor deze soorten. De spouwmuren zijn grondig geïnspecteerd en er zijn geen aanwijzingen gevonden dat vleermuizen de spouwen bewonen.

AMFIBIEËN, REPTIELEN EN VISSSEN

In het plangebied ontbreekt het aan geschikte biotopen voor reptielen, amfibieën en vissen. In de nabije omgeving kunnen deze soorten wel voorkomen, maar dit valt buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden.

OVERIGE SOORTEN

Voor andere beschermde soorten (insecten en weekdieren) ontbreekt een geschikt biotoop, waardoor uitgesloten kan worden dat deze in het onderzoeksgebied voorkomen.

3.3 Mogelijke effecten en effectbeoordeling

Het voorgenomen plan omhelst een bestemmingsplanwijziging voor het beëindigen van agrarische activiteiten. De stallen zullen op termijn gesloopt worden.

Mogelijke effecten die hierbij kunnen optreden zijn:

- Verstoring door aanwezigheid van mensen en (groot) materieel.
- Verstoring door geluid, licht en trillingen.
- Tijdelijk ongeschikt worden van leefgebied (door aanleg werkstroken, materiaalopslag e.d.).
- Doden of verwonden van individuen van een populatie gedurende de werkzaamheden.
- Verlies van leefgebied door sloop van gebouwen.

In de voorgaande paragraaf is beschreven dat er in de (nabije) omgeving van het plangebied beschermde soorten voor kunnen komen, namelijk broedvogels.

Hieronder wordt voor deze soortgroep besproken of er effecten te verwachten zijn. Indien er effecten te verwachten zijn, worden voorstellen gedaan om overtredingen van de Flora- en faunawet te voorkómen.

BROEDVOGELS

In het plangebied kunnen diverse soorten vogels broeden. Het is bij de wet verboden om nesten en eieren van broedende vogels te verstoren of te vernielen. Broedende vogels worden vooral verwacht in de siertuin rondom het woonhuis. De geplande werkzaamheden hebben geen invloed op deze plekken.

In de stallen kunnen aan aantal soorten broeden. Waarschijnlijk zullen er huismussen en mogelijk de boerenwaluw kunnen broeden. Om verstoring van broedende vogels te vermijden kunnen de gebouwen niet gedurende de broedtijd gesloopt worden.

In de te slopen stallen is het zeer aannemelijk dat er huismussen broeden. De nesten van deze soort zijn het hele jaar beschermd, dus

ook buiten de broedtijd. Het slopen van de stallen betekent een verlies van deze nesten en is daarmee in strijd met de flora- en faunawet.

Als gevolg van de wijziging van de bedrijfsvoering zal er een verminderd voedselaanbod voor de mussen optreden. Doordat er geen dieren meer gehouden worden zal het insectenaanbod afnemen. Ook de beschikbaarheid van zaden uit het voer zal verdwijnen.

Het onderzoek heeft plaatsgevonden buiten de broedtijd van de mussen, waardoor niet is vastgesteld om hoeveel broedparen het gaat. Aan de hand van de beschikbare informatie wordt ingeschat dat er vijf tot tien paar huismussen in de stallen hebben gebroed.

Het verlies van de nestgelegenheden en het verminderde aanbod van voedsel valt te compenseren. De verloren nesten kunnen door middel van mussenflats opgevangen worden. Deze kunnen op het erf geplaatst worden, maar er zou ook gekeken kunnen worden of dit op nabij gelegen erven gerealiseerd kan worden. Op nabijgelegen huizen kunnen voorzieningen getroffen worden om nestgelegenheden voor huismussen aan te bieden, bijvoorbeeld door mussenvides of speciale dakpannen. Gangbaar is om drie maal de verloren hoeveelheid nesten te compenseren, dus in totaal 30 nieuwe nestgelegenheden te creëren.

Om het verlies aan voedsel te compenseren zullen er andere voedselbronnen aangeboden moeten worden. Dit kan door bijvoeren of het aanplanten van geschikte vegetatie.

Als de genoemde compenserende maatregelen gegarandeerd worden, is er geen effect op de duurzame instandhouding van de (lokale) populatie huismussen te verwachten. Hiermee wordt voldaan aan de bepalingen uit de Flora- en faunawet en is de uitvoerbaarheid van het bestemmingsplan gewaarborgd. Vanuit deze wet zijn er dus geen belemmeringen om de voorgestelde plannen uit te voeren.

Voor de uitvoeringsfase is het noodzakelijk om de voorgestelde maatregelen te laten toetsen door het bevoegd gezag. Dit kan meegenomen worden bij de aanvraag van een omgevingsvergunning of door een losse ontheffing van de Flora- en faunawet.

4 Conclusie

Om de voorgenoemde bestemmingsplanwijziging voor het bedrijf aan de Nederwoudseweg 11 te Lunteren te toetsen aan de Flora- en faunawet is een quickscan uitgevoerd.

In onderstaand schema staan de conclusies van dit onderzoek.

Soortgroep	Beschermde soorten in het plangebied aanwezig?	Kans op overtreding verboden Ff-wet	Mitigatie mogelijk	Gevolgen / Actie
Planten	Nee	n.v.t.	n.v.t.	
Broedvogels, algemeen	Ja	Ja	Ja	Sloop van de gebouwen uitvoeren buiten de broedtijd.
Broedvogels, vaste nesten	Ja	Ja	Nee	Compensatie door middel van het aanbieden van nieuwe nestgelegenheden en aanbieden van alternatieve voedselbronnen.
Zoogdieren	Nee	n.v.t.	n.v.t.	
Vleermuizen	Nee	n.v.t.	n.v.t.	
Amfibieën	Nee	n.v.t.	n.v.t.	
Reptielen	Nee	n.v.t.	n.v.t.	
Vissen	Nee	n.v.t.	n.v.t.	
Overige soorten	Nee	n.v.t.	n.v.t.	

4.1 Gebiedsbescherming

Beschermde Natura 2000-gebieden en Ecologische Hoofdstructuur liggen op een aanzienlijke afstand van de onderzoekslocatie. Door de aard van de werkzaamheden en de afstand tot deze gebieden is er geen (significant) effect te verwachten op de beschermde waarden.

4.2 Beschermde soorten

Tijdens dit onderzoek zijn beschermde soorten aangetroffen of worden op basis van de aanwezige biotopen verwacht. Het hierbij om broedvogels.

- De plannen zullen leiden tot het verdwijnen van nesten van huismussen en mogelijk boerenzwaluw.
- De sloop van de stallen moet buiten het broedseizoen uitgevoerd worden.
- Voor het verlies van nesten van huismussen moeten nieuwe nestelmogelijkheden worden aangeboden.
- Het verlies van voedselbronnen moet gecompenseerd worden doormiddel van bijvoeren of door het aanplanten van geschikte vegetaties.

Literatuurlijst

1. Boerema, L., 2009
Teksten Flora- en faunawet c.a., editie 2011
SDU Uitgevers
2. Limpens, H., K. Mosterd en W. Bongers, 1997
Atlas van de Nederlandse vleermuizen
KNNV Uitgeverij, Utrecht
3. Dietz, C., O. von Helversen en D. Nill, 2009
Vleermuizen, alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika
4. Meijden, R. van der, 2005
Heukels' flora van Nederland, drieëntwintigste druk
Wolters-Noordhoff bv, Groningen/Houten
5. SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002
Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000
Nederlandse Fauna 5
Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis,
KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey-Nederland,
Leiden
6. Het Nederlandse Soortenregister
www.nederlandsesoorten.nl
7. Zoogdiervereniging VZZ
www.zoogdiervereniging.nl
8. SOVON Vogelonderzoek Nederland
www.sovon.nl
9. Vleermuisnet: het netwerk voor informatie over vleermuizen
in Nederland
www.vleermuis.net
10. www.quickscanhulp.nl
11. www.telme.nl

BIJLAGEN

1 Wettelijk kader

De bescherming van inheemse (van nature in Nederland voorkomende) in het wild levende planten- en diersoorten is vastgelegd in de Flora- en faunawet.

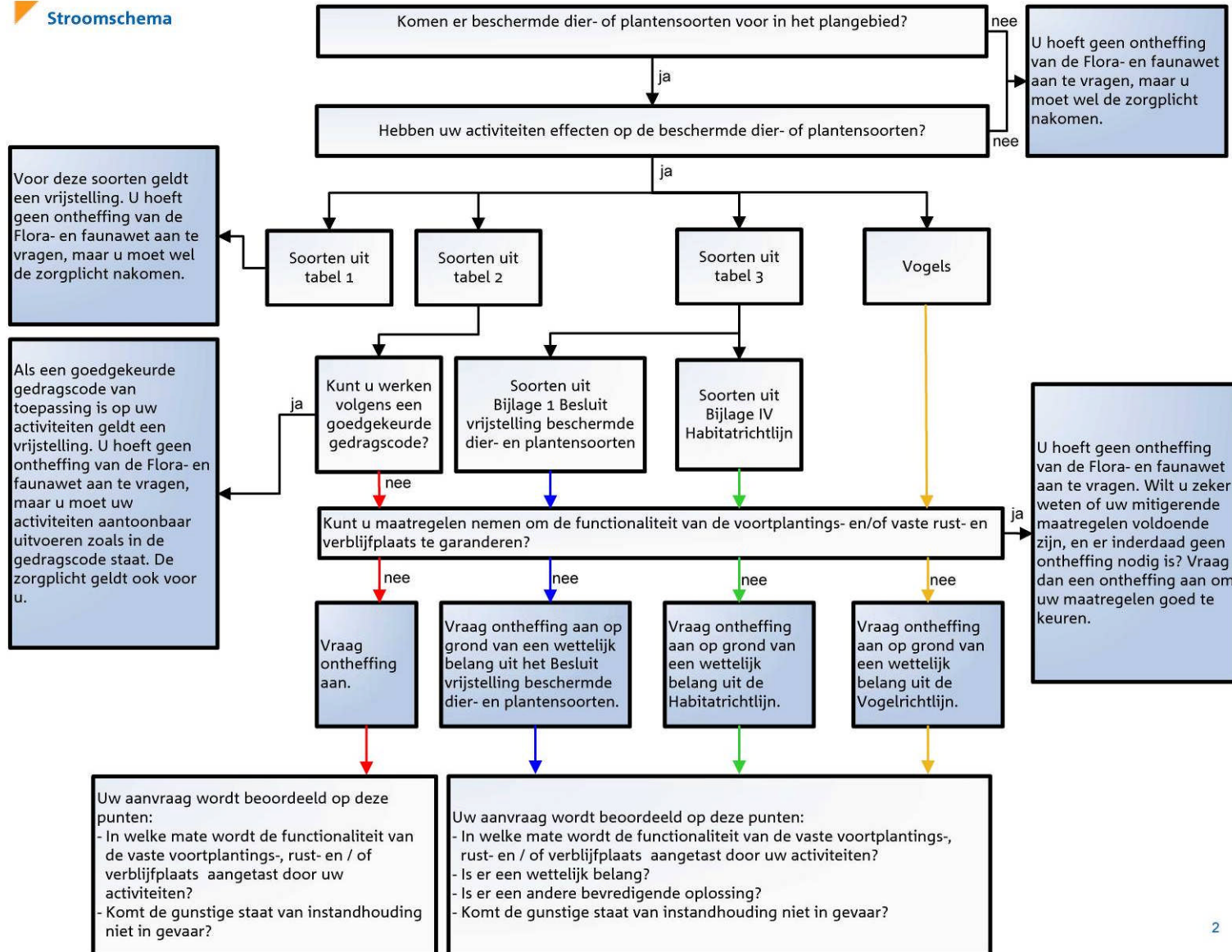
De wet in zijn huidige vorm is in werking getreden op 1 april 2002.

Doelstelling van de Flora- en faunawet is de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende planten en dieren te waarborgen.

De wet gaat uit van het 'nee, tenzij...'-principe. Beschermen staat voorop en ingrijpen is een uitzondering.

Toetsing van projecten bij ruimtelijke ingrepen vindt plaats volgens het stroomschema op de volgende pagina.

Stroomschema

De Flora- en faunawet kent drie beschermingscategorieën:

- Soorten in tabel 1 zijn vrij algemeen en zijn beschermd.
- Soorten in tabel 2 zijn een stuk zeldzamer of planten zich moeilijker voort en zijn daardoor zwaarder beschermd.
- Soorten in tabel 3 zijn zeldzaam en zeer kritisch in hun habitateisen; deze soorten zijn strikt beschermd.

Voor alle soorten in Nederland geldt de zorgplicht (zie bijlage 3).

Soort vermeld in	Vrijstelling	Ontheffing	Geen ontheffing mogelijk
Tabel 1	Vrijstelling voor verboden ¹ van de Flora- en faunawet (uitgezonderd art. 13).	Ontheffing aanvragen voor vervoeren van dieren (art. 13).	
Tabel 2	Vrijstelling van ontheffingsplicht mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.	Zonder goedgekeurde gedragscode ontheffing aanvragen.	
Tabel 3	Geen vrijstelling mogelijk.	Altijd ontheffing aanvragen.	Voor het verontrusten van dieren (art. 10) en het verstoren van broedende vogels (art. 11) wordt geen ontheffing verleend.

Voor de soorten in tabel 1 geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen mits de zorgplicht in acht genomen wordt.

Voor soorten in tabel 2 geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht mits gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Gedragscodes zijn geldig voor bestendig beheer en onderhoudswerkzaamheden die geen wezenlijke invloed hebben op beschermde soorten.

In het geval van ruimtelijke ingrepen kan voor soorten van tabel 2 een ontheffing aangevraagd worden als de activiteit de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort niet in gevaar brengt. De activiteit dient een redelijk doel te dienen.

Voor soorten van tabel 3 geldt een beperkte vrijstelling van ontheffingsplicht, wanneer aantoonbaar een goedgekeurde gedragscode wordt gevolgd, bij bestendig beheer en onderhoud. Voor ruimtelijke ingrepen wordt geen vrijstelling verleend. Onder strikte voorwaarden kan in sommige gevallen wel een ontheffing verleend worden. Er dient dan sprake te zijn van dwingende reden van openbaar belang, zorgvuldig handelen en er is geen alternatief mogelijk.

Anno april 2010 is het beleid gericht op het treffen van mitigerende maatregelen, waardoor in casu geen verslechtering optreedt en dus geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd. Bij strikte naleving van de wet dienen de mitigerende maatregelen bewezen te functioneren. Uit recente ontheffingen blijkt de Dienst Regelingen ook akkoord te gaan met mitigerende maatregelen die in een *expert judgement* als waarschijnlijk werkzaam worden beschreven.

¹ De verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet zijn opgenomen in bijlage 2.

2 Verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet

Artikel 8: Verbodsbepaling planten

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9: Verbodsbepaling vangen - bemachtigen - opsporen en doden - verwonden

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10: Verbodsbepaling opzettelijk verontrusten

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11: Verbodsbepaling voortplantingsplaatsen en vaste rust- of verblijfplaatsen

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12: Verbodsbepaling ten aanzien van eieren

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Artikel 13: Verbodsbepaling ten aanzien van vervoeren, onder zich hebben

Het is verboden planten of producten van planten, of dieren dan wel eieren, nesten of producten van dieren, behorende tot een beschermde inheemse of beschermde uitheemse plantensoort onderscheidenlijk een beschermde inheemse of beschermde uitheemse diersoort te koop te vragen, te kopen of te verwerven, ten verkoop voorhanden of in voorraad te hebben, te verkopen of ten verkoop aan te bieden, te vervoeren, ten vervoer aan te bieden, af te leveren, te gebruiken voor commercieel gewin, te huren of te verhuren, te ruilen of in ruil aan te bieden, uit te wisselen of tentoon te stellen voor handelsdoeleinden, binnen of buiten het grondgebied van Nederland te brengen of onder zich te hebben.

Artikel 14: Verbodsbepaling ten aanzien van het uitzetten van dieren en uitzaaien van planten

1. Het is verboden dieren of eieren van dieren in de vrije natuur uit te zetten.
2. Het is verboden planten, behorende tot bij algemene maatregel van bestuur aangewezen soorten, in de vrije natuur te planten of uit te zaaien.

3 Veel gebruikte definities Flora- en faunawet

ZORGPLICHT

De zorgplicht houdt in dat de in het wild levende dieren en planten en hun omgeving zo min mogelijk verstoord mogen worden. En dat te allen tijde schade zo veel mogelijk voorkomen wordt.

Enkele voorbeelden van zorgplicht:

- Voorafgaand aan de werkzaamheden in een rietveld wordt gecontroleerd op broedgevallen en vogelnesten.
- Kikkers en padden die tijdens baggerwerkzaamheden gevonden worden, worden direct overgezet in een deel van de sloot die niet gebaggerd wordt. De dieren worden uitgezet in de modder waarin ze gevonden zijn, zodat ze niet meteen opgegeten worden door reigers.
- Voorafgaand aan graafwerkzaamheden worden takkenhopen met bladeren doorzocht op de aanwezigheid van overwinterende egels. Bij het aantreffen van een egel wordt deze in een zelfde soort takkenhoop met bladeren buiten het te vergraven gebied teruggeplaatst.
- Bij nieuwbouw aan de bosrand in een gebied met veel vleermuizen wordt geen buitenverlichting aangebracht. Dit om de lichtvervuiling tot een minimum te beperken.

ZORGVULDIG HANDELEN

Zorgvuldig handelen houdt in dat compenserende of mitigerende maatregelen aangetoond moeten werken, voordat de ingreep uitgevoerd wordt. Pas als de maatregelen geaccepteerd zijn door de betreffende beschermde soorten, mag de originele habitat aangetast worden.

GUNSTIGE STAAT VAN INSTANDHOUDING

De gunstige staat van instandhouding is werkzaam op lokale populaties en hun leefomgeving.

Bijvoorbeeld:

In een poel in het weiland van een boer bevindt zich een populatie poelkikkers. De gunstige staat van instandhouding is niet aangetast zolang de populatie poelkikkers in deze poel kan voortbestaan. Dit betekent dat de poel in een goede staat moet blijven verkeren. Raakt de poel vervuild, verdroogd of als hij in zijn geheel verdwijnt, dan zal ook de populatie poelkikkers verdwijnen.

Bij de gunstige staat van instandhouding gaat het niet om het voortbestaan van alle poelkikkers in Nederland of in Europa; het betreft een locale situatie.

PASSENDE GEDRAGSCODE

Een gedragscode is een generieke ontheffing voor de beschreven maatregelen in de beschreven situaties voor de in de gedragscode genoemde beschermde soorten. De gedragscode geeft invulling aan de zorgplicht en het zorgvuldig handelen.

Sommige gedragscodes zijn enkel geldig voor bestendig beheer en onderhoud. En niet alle gedragscodes zijn geldig voor tabel 3-soorten.

GOEDGEKEURDE GEDRAGSCODE

Een gedragscode mag pas als generieke ontheffing gebruikt worden wanneer deze is goedgekeurd door het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (voorheen Ministerie van LNV). De gedragscodes zijn vijf jaar geldig en dienen daarna opnieuw door de Minister beoordeeld en goedgekeurd worden. De Minister kan in het goedkeuringsbesluit beperkingen stellen voor het gebruik van de gedragscode. De goedgekeurde gedragscodes en hun goedkeuringsbesluiten zijn in te zien op de website van het DR-Loket (voorheen LNV-Loket) (www.hetInvloket.nl).

Diepesteeg 4 6994 CD De Steeg

telefoon 026 3514174

fax 026 4431048

info@looplan.nl

www.looplan.nl

KvK 09116798